

סימן צא

ה' מנחם אב תשל"ב.
מ"כ יחדי מוה"ר יעקב דרדיק שליט"א.

א.

לשאת תינוק שיכול לילך בכרמלית, דילוג
מסוקי דומרא לפועל שמתאחר למלאכתו,
ענין מנין בחדר בית כנסת שאינם נוהגים
כשורה, ועניינים שונים

וסברת הח"ש צ"ע חדא כיון דאיכא חלוק בין
הבנות מנא לו שלאמירת קדיש התירו, ובפרט שאין
הם כצוה שלו, וגם הקטן לא שייך שיהיה מחוייב,
המצא שליכא מצוה על שום אדם, דהא ליכא מצוה
על אינשי שיראו שהקטן יעשה מצוה, דאחרים אין
בזיון לחנך תינוקות של אחרים, ולמצוה מקרית
אמירת קדיש אולי ליכא כלל ענין חינוך, ועיין באגרות
מ"ה יו"ד ח"א סימן רכ"ד ד"ה וגמצא בסופו שכתבתי
מ"ה ז' בשם נחל אשכול, אך אפשר דהמצוה היא
בשום שהוא גמילות חסד עם המת, אביו של התינוק
הנפטר הוא להאב המת כשבנו אפילו קטן ביותר אומר
קדיש. ועוד הא מלאכה שא"צ לגופה להרמב"ם פ"א
השבת ה"ז והא חייב חטאת וכדאזכיר בעצמו שהורה
בן משום שלרוב הפוסקים הוא רק דרבנן, וגם עיין
ב"ן שבת דף קמ"ה ד"ה ובמקום שכתב דכביו לא
התירו לכבות במקום הפסד וגם לא ע"י עכ"ם משום
האם היה צריך לגופו אסור אין הכל בקיאין לחלק
בין צריכה לגופה לשאינה צריכה מש"ה אסרי רבנן
הדבא במג"א שם, וכ"ש שלא בקיאין הכל בהוצאת
תינוק שרוב הוצאת תינוק הוא מלאכה הצריכה לגופה

שאין להתיר לתירוץ זה, אך לא חש גם לזה הח"ש,
ולכן אין ספק שיש להתיר לדידיה לשאת קטן בכרמלית
כשהוא מצטער שלכו"ע הוא רק מדרבנן וגם ליכא
מקום למטעין, שלכן אף שבדינא דהח"ש יש לפקפק
בנשיאת קטן בכרמלית כשהוא מצטער יש להתיר.
ולכן אם מיקל גברא תהא לשאת התינוק המהלך
רק באופן זה לא שייך למחות בידו דשפיר עבד ויפה
הורה לו החכם, אבל אם מיקל גם לתענוג בעלמא
שמתעצל לילך עמו לאט לאט שלכן הוא נושא שלא ישמע
ומ"מ כיון שהוא רק תרי דרבנן אם נוטה שלא ישמע
כשימחו בידו אין למחות דהא אף בחד דרבנן אין
למחות כשנוטה שלא ישמע וכ"ש בתרי דרבנן, ומה
שהוא קצת בן תורה אינו כלום שחושב שמותר, אך יש
להעיר לו שישאל הדבר מרב מזבח ומפורסם לבעל
הוראה.

ב.

אם רשאי לדלג פסד"ו כשיצא אחר בשביל זה המלמד
להתחיל ללמד עם התלמידים ופועל השכור למלאכתו
ולמלאכת עצמו

ולדלג פסד"ו כפי שאתא בסיומן ג"ב לא בשביל
תפלה בצבור, אלא שהוא מלמד ואחר מלקום כשיתפלל
בלא דלוג לא יוכל לבא לתחלת הזמן שצריך להתחיל
ללמד עם התלמידים, ולפעמים כדי שיספיק לאכול איזה
דבר שלא יהיה רעב בשעת למדו עם התלמידים שלא
ילמד עמם כראוי, פשוט וברור שצריך לדלג, שהרי
כזה איכא תרתי בטול תורה דהתינוקות וחייב הפעולה
שהוא ענין גזול. ואף כשהוא שכיר לאחרים לעניני
הרשות גמי מחוייב לדלג אם אחר שלא יוכל לבא
בזמן התחלת המלאכה, דהוא ענין גזול מלאכתו דבעה"ב,
והא הקלו לפרעלים אף לר"ג שיתפללו רק מעין י"ח
דהוא הבינו ושיברכו רק שתיים בברה"מ לאחריה
ומסתמא שלא היו אומרים כלל פסד"ו, ולכן אף שהאידנא
מתפללין י"ח ומברכין בהמ"ו כתקונה מתמת שאין דרך
להקפיד בכך ואדעתא דהכי משכירין אותן כדאיתא
בסימן ק"י סעי' ב' ובסימן קצ"א סעי' ב' לא שייך
זה בצריך לבא למלאכתו בשעה מיוחדת כפועלים בזמנו
ואירע שנתאחר, דהא אין רשאי על זמן בעה"ב להאריך
בתפלתו והיה לו להתפלל בעצם הבינו כמו שהוא
בדרך וכן לברך רק שתי ברכות בבהמ"ו כשהיה
הפסד לבעה"ב אף כשינסה לו שכרו, אך למעשה מסתבר
שאין לעשות כן, לא מביעא לחסר ברכה בבהמ"ו דבשביל
מקרה כזה אין לשנות, אלא אף בתפלת הבינו שברך
רשאי גם בזמנו, אבל כיון שלא רגיל בהבינו ואינו
בקי בה לא ירויח אלא משהו ואולי לא ירויח כלל,
וא"כ לדלג פסד"ו דאי לא מיבעיא שרשאי אלא שמחוייב
מצד גזול מלאכתו של בעה"ב. אך בשביל מלאכה
עצמו מסתבר שלא דלג אלא כשיאכא חשש גדול שאפשר

ה מותר בכסא
ום שגם במקל
ל אחרים יהיו
ישא אף אדם
י יהיה אסור
ה כגון מדרכה
יהו שהרי הוא
הכ"נ אסקופה
אופנים מליכנס
ום דבר המונע
מרה"ר לרה"י
יה ויכנסים רק
חייב ואיסור
תא בדף צ"א
א, ונכרי אחר
שהו להחליק
הכניסה מולה,
דרבנן שמותר
ו, וכיון שהוא
להשתמח של

וכרי במלאכה
לשם יצטער
לנכרי, ומכיון
ויסור ואין לו
שמביא עצמו
כתרה"ה שמא
כיון דכשיבא
וחלה כל גופו
לשכ"ת הי"ז,
ומה שברור
מקום לדבר
לרפואה ע"י
דבמקום חולי
ה דאף שלא
ל לא כשליכא
ע"ב דטומאה
יה לגמרי אף
אסור ליטמא
ה אין להתיר.
ים יכול לילך
ו, ונשאר רק
אי אינו כלום

פיינשטיין